

Kinnitatud:
01.02.2020.
Madis Ütt
Radiant OÜ juhataja

Radiant OÜ,
registrikood 1192957,
Soola 1A, Tartu 51014

A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise esmaõppe algastme õppekava

Esmaõppe algaste			
Teooriaõp e		Sõiduõ pe	
	Õpp e- tund e		Sõid u- tund e
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest		Juhi tööasend ja turvavarustus	
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine		Mootorratta käsitsemine	
Liiklus kui süsteem			
Ohutu liiklemise põhimõtted			
Teiste liiklejatega arvestamine			
Mootorratta turvalisus			
Inimene sõidukijuhina			
Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites		Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teel	
Sõidujärjekord sõites		Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	
Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis			
Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine			
Käitumine liiklusõnnetuse korral			
Grupis sõit			

Möödasõit, möödumine ja ümberpõige		Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil		Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal	
Keskkonda säästev mootorratta kasutamine			
Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes			
Minimaalne õppetundide arv	24		12
Teooria- ja sõidueksam			
Maanteeametis			
Esmase juhiloa saamine			
Lõppaste			
Juhiloa saamine			

1. ESMAÕPPE ALGASTME ÕPIVÄLJUNDID

1.1. Teoriaõpe

1.1.1. Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.1.1. teab juhiloa saamise tingimusi ja korda;
- 1.1.1.2. teab õppetöö korraldust;
- 1.1.1.3. teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente;
- 1.1.1.4. on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määru sees seatud juhi koolituse eesmärgid.

1.1.2. Iseseisvaks õppimiseks juhendamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.2.1. on valmis vastutama oma õppimise eest;
- 1.1.2.2. on koostanud individuaalse õppeplaani;
- 1.1.2.3. teab, kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

1.1.3. Liiklus kui süsteem

Pärast koolitust

õpilane:

- 1.1.3.1. teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- 1.1.3.2. teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;
- 1.1.3.3. mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
- 1.1.3.4. teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

1.1.4. Ohutu liiklemise põhimõtted

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.4.1. mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
- 1.1.4.2. teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
- 1.1.4.3. teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
- 1.1.4.4. on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

1.1.5. Teiste liiklejatega arvestamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.5.1. teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejarühmi;
- 1.1.5.2. teab erinevate liiklejarühmade käitumise eripärasid;
- 1.1.5.3. teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;
- 1.1.5.4. omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestada eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
- 1.1.5.5. mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
- 1.1.5.6. on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

1.1.6. Mootorratta turvalisus

Pärast koolitust

õpilane:

1.1.6.1. mõistab mootorratta kasutaja juhendiga tutvumise olulisust;

- 1.1.6.2. teab peamisi tänapäeva mootorrattastel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine);
- 1.1.6.3. teab mootorratta tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid;
- 1.1.6.4. teab sõitjate- ja veoseveo ning turvavarustuse kasutamise nõudeid;
- 1.1.6.5. teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama;
- 1.1.6.6. teab mootorrattale istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid;
- 1.1.6.7. teab mootorratta erinevate mehhanismide tööpõhimõtteid;
- 1.1.6.8. teab kasutatavale mootorrattale kehtivaid tehnoseisundi nõudeid;
- 1.1.6.9. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorratta kasutamisel;
- 1.1.6.10. teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitavusele.

1.1.7. Inimene sõidukijuhina

Pärast koolitust

õpilane:

- 1.1.7.1. teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- 1.1.7.2. teab, kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikkus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus ja oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- 1.1.7.3. teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- 1.1.7.4. on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks;
- 1.1.7.5. on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.

1.1.8. Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.8.1. teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõitu alustada;
- 1.1.8.2. teab mootorratta asukoha valikuga seotud reegleid;
- 1.1.8.3. teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;
- 1.1.8.4. on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.

1.1.9. Sõidujärjekord sõites

Pärast koolitust

õpilane:

- 1.1.9.1. oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;
- 1.1.9.2. omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- 1.1.9.3. on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

1.1.10. Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.10.1. teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisega asulas;
- 1.1.10.2. omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;

1.1.10.3. on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorratast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

1.1.11. Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine

Pärast koolitust õpilane:

1.1.11.1. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi;

1.1.11.2. oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamise reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel;

1.1.11.3. teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).

1.1.12. Käitumine liiklusõnnetuse korral

Pärast koolitust õpilane:

1.1.12.1. teab, kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;

1.1.12.2. teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.

1.1.13. Grupis sõit

Pärast koolitust

õpilane:

1.1.13.1. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mootorrataste asukoht teel) lähtuvalt grupi suuruselt, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mootorratta iseärasustest, juhi kogemusest jms;

1.1.13.2. mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus;

1.1.13.3. teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooniseadmete kasutamine);

1.1.13.4. mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.

1.1.14. Möödasõit, möödumine ja überpõige

Pärast koolitust õpilane:

1.1.14.1. teab mootorrattaga möödasõidu, möödumise ja überpõikega seotud erisusi (grupis sõites, mootorratta tüübist tulenev jms);

1.1.14.2. mõistab, et teel, kus pärisuunas on kaks või enam teekatemärgistega tähistatud sõidurada, on ohtlik tiheda liikluse korral, kui kõik rajad on ühtlaselt koormatud, ees sõitvatest sõidukitest mööda sõita.

1.1.15. Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil

Pärast koolitust õpilane:

1.1.15.1. teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha;

1.1.15.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;

1.1.15.3. on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima;

1.1.15.4. teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).

1.1.16. Keskkonda säästev mootorratta kasutamine

Pärast koolitust õpilane:

- 1.1.16.1. teab, kuidas mootorratta kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;
- 1.1.16.2. oskab leida mootorratta kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
- 1.1.16.3. teab, kuidas jälgida kütusekulu;

1.1.16.4. on motiveeritud mootorrattast kasutades keskkonda säästma;

1.1.16.5. mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

1.1.17. Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Pärast koolitust õpilane:

1.1.17.1. teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada;

1.1.17.2. teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida;

1.1.17.3. teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;

1.1.17.4. mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;

1.1.17.5. omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuunaga;

1.1.17.6. saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest ohtudest.

2. Sõiduõpe

2.1. Juhi tööasend ja turvavarustus

Pärast koolitust õpilane:

2.1.1. oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades mootorratta käsiraamatut;

2.1.2. oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;

2.1.3. oskab kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;

2.1.4. oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;

2.1.5. teab juhi vales tööasendis ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;

2.1.6. on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjalt.

2.2. Mootorratta käsitlemine

Pärast koolitust õpilane:

1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teel;

2. teab mootorratta vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale ning oskab sooritada erimanöövreid;

3. omab realistlikku arusaama isiklikest, mootorratta käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;

4. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitlemisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;

5. on motiveeritud mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.

2.3. Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teel

Pärast koolitust õpilane:

1. oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu

- õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides;
2. omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks;
  3. oskab peatuda ja parkida teel;

4. teab vähese liiqlusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
5. mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
6. omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiqlusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
7. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega vähese liiqlusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

2.4. Mootorratta juhtimine erinevates liiqlussituatsioonides

Pärast koolitust õpilane:

- 2.4.1. oskab keerulisema ja tihedama liiqlusega teel käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt;
- 2.4.2. omab erinevates liiqlussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel;
- 2.4.3 teab erineva liiqlusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida;
4. mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest;
5. omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiqlusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
6. tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega erineva liiqlusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
7. on võimeline kohanema liiqluses toimuvate muutustega;
8. on võimeline hindama võimaliku liiqlusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt;
9. on võimeline liiqlusoludega arvestades mootorrattast juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

2.5. Möödaskõit, möödumine ja ümberpõige

Pärast koolitust õpilane:

- 2.5.1. oskab hinnata ohutuks möödaskõiduks vajalike eelduste olemasolu;
- 2.5.2. mõistab, et möödaskõit ei ole kohustuslik manööver;
- 2.5.3. oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu;
- 2.5.4. oskab käituda möödaskõidetava rollis;
- 2.5.5. omab realistlikku arusaama isiklikest, möödaskõidu, möödumise ning ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

2.6. Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal

Pärast koolitust õpilane:

- 2.6.1. oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita;
- 2.6.2. mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust;
- 2.6.3. on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima;
- 2.6.4. sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus ja halb nägemine.